

*CSONKA
FERENC*

80.

*SZÜLETÉSE
NAPJÁRA*

Balassi Kiadó

Budapest, 1996. április 3.

VOLT-E IKONFESTŐ-ISKOLA A XVI. SZÁZADI RÁCKEVÉN?

Egy félreolvasás utóélete

Már Bél Mátyás ismerte és idézte Skaricza Máté 1581-ből való kéziratosa versejét, a *Kevi város históriáját*. A ráckevi városi protokollumba 1700-ban beírt versnek léteznek egy kései, igen rossz, a pontatlanságokat átköltésekkel vegyítő másolata. Sajnos Magdics István ezt vette alapul, amikor a históriát 1888-ban kiadta a *Diplomatarium Raczkeviensében*. Ebben így olvasható a Ráckeve egykori utcáit, piacait bemutató két versszak:

Tágas Piacz, malom Piacz egyik,
Széna piac, Fa piac negyedik,
Vagyon bennem kép piac ötödik,
Áros piac, Rác piac hetedik.

Vesztett dolog én bennem lakásod,
Uczáimnak ha nevét nem tudod,
Nagy fel uczát, kép fel uczát járod,
Mellyék uczát oda fel számlárod.

Ez a versrészlet topográfiai ritkaságzámba megy, föl is keltette a kutatók figyelmét. Barla Jenőtől kezdve a Magyarország műemléki topográfiáján át Szakály Ferenc legújabb mezőváros-monográfiáig sokan idézték, mindig Magdicsra hivatkozva. F. Mentényi Klára művészettörténész azonosítani is tudja a „nagy fel uczát” a mai Kossuth Lajos utcával. Az azzal együtt említett „kép fel ucza” neve senkit nem zavart. Sőt, Kovács József László külön figyelmeztet a Képpiacra és a Kép fel utcára, mely – szerinte – „hajdani ikonfestőiskolára emlékeztet”. Festőiskola helyett azonban egy hosszú s betű félreolvasásáról: *kes* (kis) piacról, *kes* utcáról van szó.

Tágas piac, malompiac egyik,
Szénapiac, fapiac negyedik,
Vagyon bennem *kes piac* harmadik,
Áros piac, rác piac hatodik.

Vesztett dolog énbennem lakásod,
Utcáimnak ha nevét nem tudod,
Nagy Fel utcát, *Kes Fel utcát* járod,
Mellyékutcát oda felszámlárod.

Kunszabadszállási Mihály nótárius kézírását az egykori másoló nem tudta, sokszor nem is akarta kiolvasni. Félreolvasásából pedig a gondos filológia ikonfestő utcát, teret alkotott.